

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sanctae Mechtildis virginis ordinis Sancti Benedicti Liber specialis gratiae

**Mechthild <von Hackeborn>
Mechthild <von Magdeburg>**

Pictavii, 1877

Caput XXX. De laudabili conversatione huus virginis.

[urn:nbn:de:bsz:31-60070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-60070)

sollicite foveas et consoleris in omnibus pœnis suis. Commendo eam tibi, ut pretium mei ipsius; ut memor sis quanti pretii eam æstimavi, cum pro amore ejus non recusavi mori. Commendo etiam eam tibi, sicut illud in quo reposui omne delectamentum Cordis mei, juxta illud : *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum.* » (PROV. VIII. 31.) Tunc anima : « O Domine, hoc idem omnibus te desiderantibus vis-ne facere? » Qui respondit : « Etiam; non enim personarum acceptor sum. »

CAPUT XXX.

DE LAUDABILI CONVERSATIONE HUIUS VIRGINIS.

SUFFICERE jam volumus, nec ultra procedere. licet multa possemus addere, ne ipsa prolixitate aut multiplicitate in fastidium legentibus, quod absit, vertatur. Tanta etiam prætermisimus quod hæc quæ scripta sunt, pauca, respectu eorum quæ omisimus, videantur. Hæc autem ad Dei solius gloriam et proximorum utilitatem protulimus, quia indignum putamus si tam utilia quæ, ut credimus, non tam pro se quam pro nobis et adhuc futuris a Deo accepit, silentio tegerentur. Sed quia ipsius venerandæ personæ vitam et conversationem laudabilem et vere mirabilem minus descripsimus, libet saltem vel in fine aliquo eam commendare, ut et eam imitari cupientibus formam relinquamus.

Venerabilis siquidem hæc persona virginitatem quam a septimo anno voverat, et cordis munditiam in tanta diligentia custodiebat, et ab omni peccato ab infantia sic cavebat, ut etiam duo confessores ejus testarentur nunquam tantæ

Puritas
B. Mechtildis
et abbatissæ
Gertrudis.

innocentiæ, et tam mundi cordis homines se expertos ut istam, et sororem ejus, Domnam videlicet Abbatissam. Unde cum integram confessionem fecisset, confessor pro omnibus suis peccatis, *Veni Creator spiritus* legendum sibi injunxit; postmodum alius ut *Te Deum laudamus* pro peccatis legeret imperavit. Maximum ejus peccatum quod in pueritia se dolenter memorabat fecisse, hoc erat quod vice quadam dixit se furem vidisse in curia, cum non vidisset, nec aliud mendacium scienter et sponte sua recoluit se perpetrasse. Ergo non immerito Virginibus jam Agnum sequentibus comparabitur, quia et ipsa Agnum quocumque ierit perfectissime sequitur; quippe cui non deficit humilitas, quæ ipsam ad ejus gloriæ excellentiam et celsitudinem sublevet, nec virginalis castitas, per quam ei familiarissime et dulcissime societur.

Paupertas,
sui
abnegatio,
contemplatio.

Religiosis etiam patribus non incongrue similabitur, quæ pro Christi amore mundum cum suo despexit flore, et tantum paupertatem amplexata est, ut necessaria sua habere nollet; coacta enim per obedientiam, unum tantum peplum habuit; cætera vilissimi panniculi erant, et tunicas valde conscissas et undique reparatas portabat, cum tamen quidquid voluisset sufficienter habere potuisset. Cætera omnia ad Religionem pertinentia perfectissime habuit; scilicet propriæ voluntatis abdicationem, suimet dejectionem, obedientiæ promptitudinem, orationis et devotionis studium, lacrymarum ubertatem, sedulæ contemplationis fruitionem. Semetipsam in tantum abnegaverat, oblitaque sui Christo sic absorpta erat, ut quemadmodum de sancto Bernardo legitur, sensibus exterioribus parum uteretur; unde sæpe putrida ova nesciens comedebat, donec a proxime seditibus et odorantibus est compertum. Similiter cum hospitibus comedens, cum diceret se nullo modo carnes velle comedere, illi morem ejus scientes, carnes ante ipsam ponebant, et sic

nesciens comedebat, donec per risum eorum ad se rediens, quid fecerit recognovit.

Doctrinam in tanta abundantia effundebat ut ejus similis in nostro cœnobio non surrexerit, nec ut timemus, heu! surrectura erit¹. Ubique enim Sororesse circa eam velut prædicatorem, audituræ verbum Deicongregabant. Omnium refugium et consolatrix erat, et singulari dono hanc gratiam habebat, ut homines secreta cordis sui ei fiducialiter aperirent, et quam plures a suis gravaminibus se per eam ereptos, non solum intra claustrum, sed etiam exteri, et de longe venientes religiosi et sæculares; nec ab homine unquam tantum consolationis sicut ab ista se invenisse dicebant. Tot orationes dictavit et docuit, quod si insimul scriberentur, psalterii excederent quantitatem. Doloribus et infirmitatibus tam continue vexabatur, ut non immerito Martyribus societur; insuper multis castigationibus pro peccatoribus semetipsam affligebat. Denique vice quadam ante Quadragesimam, cum populum cantibus lascivientem audisset, zelo Dei et compassionis affectu nimium inardescens, ut saltem Deo aliquam faceret emendationem, testas vitrorum et alia acuta instrumenta in lecto suo composuit, et in his se projiciens tamdiu se volutabat, donec cute confracta et tota vulnerata, sanguine proflueret, quod præ dolore nec sedere nec jacere valebat.

Circa Dominicam passionem miro ferebatur affectu, ut raro de ipsa sine lacrymis loqui posset; et sæpius cum de Christi passione sive amore loqueretur, tanto fervore succendebatur, quod facies ejus et manus in modum decocti cancri

1. Sanctæ Gertrudis meritum, quamvis ea tunc viveret, minime hic attenditur: quæ tamen in *Legatus*, lib. I. c. 2. et c. 4. etiam B. Mechtildi quoad dona specialia præponitur; nec sane mirum hujusmodi silentium, si vere fuerit, quod ex aliis quoque locis jam intulimus, *Liber specialis gratiæ* ab ipsa Gertrude digestus.

Charitas ad
proximum.

Pœnas
sustinens
Martyribus
sociatur.

rubeæ apparent. Unde credimus eam multoties sanguinem suum spiritualiter in Christi amore fudisse.

Cum Deo
intima
familiaritas.

Hæc etiam devota Christi discipula, sicut olim electissimi homines, scilicet Apostoli, qui die ac nocte Christo adhærebant, ejus dulcissima eloquia quotidie audientes, dulcique præsentia fruentes: sicut ista spiritualibus oculis, Deum facie ad faciem videns, ejus suavifluis eloquiis vere quotidie fruebatur, et velut discipula et filia carissima, de omnibus quæ volebat et indigebat ab ipso edocebatur. Tam familiariter enim Deo fuit unita, omnemque voluntatem suam sic Deo obtulerat, quod sicut ipsa retulit, postquam professionem fecit, in ulla unquam re aliter volebat quam Deus fieri disponebat.

In legendo
vel cantando
pius fervor.

Mira suavitate in verbis Evangelii pascebatur, et tanta dulcedine afficiebatur. ut sæpius cum illud in choro legeret, in tantam jubilationem verteretur quod finire non poterat, quandoque pene exanimis reddebatur. Continue vero illud tam ferventer legebat, ut audientes in devotionem excitaret. Similiter dum in choro cantaret, ac si tota arderet, totis viribus Deo intendebat; unde quid faceret nesciens, mirabiles quandoque gestus prætendebat, modo expansis manibus, modo in altum elevatis, quandoque velut in extasim versa, etiam trahentibus et moventibus eam, non sentiebat, aut vix ad se redibat.

Spiritus
propheticus.

Spiritu etiam prophetico clarens, quandoque hominibus quæ eis futura erant prædicebat. Denique matrona quædam, cui dum hostes viro suo in via insidias posuissent, dicentes sine dubio in itinere eum velle detinere, donec captivi eorum laxarentur, et illa hoc fieri plurimum formidans, istius famulæ Christi se precibus commendaret, post factam orationem dixit matronæ: « Vidi Dominum manum corneam habentem, et dicentem: Manum meam minime lædere possunt; sic inimici ei nocere non prævalébunt. » Quo audito, matrona fiduciam sumens quia in similibus veritatem verborum

ejus sæpius experta fuerat, domum confidenter perrexit. Cumque in pace urbem intrasset, statim hostes venientes castrum ipsum, sed frustra, oppugnarunt. Similiter cum eadem matrona, ut pro viri sui prosperitate et salute oraret, quia plurimos inimicos habebat, Dei famulæ attentius commendasset, illa ore prophetico dixit: « Plura adversa et pericula sustinebit; sed a captione et nocivo vulnere eum Dominus illæsum conservabit. » Quod per omnia sicut prædixit evenit, et miraculose sæpius captione evasit.

Jam vero quid amplius dicemus? Numquid non Angelicis spiritibus valebit æquari? Quibus etiam in terris amicissimo fœdere copulata erat, ut eorum præsentia raro careret, quæ etiam singulorum Ordinum officium in aliquo exercuisse videtur. Angelorum denique quorum proprie officium est ministrare bene congruit Ordini; quia officiosa charitate et dulci societate miseris affectum ministravit compassionis. peccatoribus subsidium orationis, negligentibus admonitionem correctionis, ignorantibus verbum instructionis ¹.

Angelicis
ordinibus
assimilatur.

Ipsa etiam more Archangelorum, multorum internuncia ad Deum fuit, et eorum pia ad ipsum interventrix. Virtutibus quoque quoad aliquid assimilabatur, quia virtutum omnium præclarum fuit exemplar. Inter Potestates etiam non immerito reputabitur, cui omnipotens majestas se toties in potestatem dedit, et quæ super dæmones tam potens effecta est, sicut ipsi cuidam alii personæ per visum conquesti sunt dicentes: quod ejus meritis et oratione quotidie animæ fidelium a potestate eorum tollerentur.

Cum Principatibus etiam jure obtinet locum, quod velut princeps militiæ cum sorore sua, venerabili Domna Abbatissa, omnia monasterii tam interiora quam exteriora sapientissi-

1. In nonnullis codicibus quædam hic invenimus sanctæ Mechtildis elogio attributa, quæ in laudem Gertrudis Abbatissæ sunt alibi scripta: quæ quidem suo loco, ut par erat, infra restituimus, Parte VI.

In regendo
monasterio
sapient a.

me et ordinatissime gubernabat. Dominationibus insuper non incongrue associatur, quæ domina affectuum et actuum suorum fuisse probatur: siquidem dominabatur omnibus affectibus suis ipsos in Deum dirigendo; dominabatur cordi, omni custodia illud servando; dominabatur operibus suis, ipsa propter Deum exercendo. Ipsa etiam quietissimus et deliciosissimus Dei Thronus per serenissimam et mundissimam mentem suam dici potest; quæ Dei gratia plena, omnibus a se quærentibus qualiter vivere et se regere deberent, quasi ex ore Dei in ea sedentis, quid facere deberent indicabat.

Psalmorum
intellectus.

Cherubim quoque ipsam dissimilem non arbitramur, quæ toties ipsi fonti sapientiæ immersa, et luminis abyssum penetrans, velut sol refulgens in templo Dei, scientia et sapientiâ omnes ad se venientes illuminavit. Sicut enim ipsa nobis retulit, super psalmos quidquid cantabat sive legebat, sæpissime spiritualem intellectum Dominus sibi dabat, et super quæ anima nondum cogitaverat, repente in momento intellexit. Super omnes tamen, Seraphim convenientissime et dignissime angelica hæc Virgo æquabitur, quæ ipsi amori, qui Deus est, toties immediate unita est, ejusque igneo Cordi tam amantissime impressa, unus cum eo ignitus spiritus est effecta. Valde namquæ generosa erat in loquendo de Deo; maxime de charitate tam ferventer loquebatur, ut audientes sæpe accenderet; unde congrue de ipsa dici potest, quod verba ejus cum Eliæ verbis, *quasi facula ardebant.* (ECCLI. XLVIII.)¹

Hæc pauca de laude conversationis ejus descripsimus, dignum judicantes eam coæquari omnibus Sanctis, quibus etiam in terris tam familiarissime sociata erat, ut eorum

¹ Iterum quædam ad Abbatissam Gertrudem pertinentia, hic beate Mechtildi immerito attributa, in Part. VI. retulimus.

præsentia frequentissime specialiter in festis eorum frueretur. Sed nulli absurdum videatur si nostri temporis, in quod fines sæculorum, imo fæces omnium vitiorum, et tædia bonorum devenerunt, hominem unum omnibus cœquavimus Sanctis, cum beatus Gregorius super Ezechiele dicat : quod Deus de die in diem homines majori cognitione illustrare, et secreta sua eis amplius revelare dignatur, et processu temporis spiritualium scientiam augeri, introducens illud Danielis Prophetæ de ultimo tempore dicentis : *Pertransibunt plurimi, et multiplex erit scientia.* (DANIEL, XII. 4.) Dicit etiam sic : Moyses plus quam Abraham, Prophetæ plus quam Moyses, Apostoli plus quam Prophetæ cognoverunt. Sicut David de se testatur dicens : *Super omnes docentes me et super senes intellexi.* (PSAL. CXVIII. 100.) Legitur etiam in *Vitas Patrum* quod sancti Patres de ultima generatione prophetabant dicentes : Homines tunc temporis fore negligentes, sed tamen qui inter eos perfecti fuerint, super nos et patres nostros meliores erunt.

Magis in
die
mundum
Deus
illustrat.

CAPUT XXXI.

GRATIARUM ACTIO PRO COMPLETIONE ISTIUS LIBRI.

BENEDICTUS sit Dominus Deus omnis gratiæ, cujus dono et voluntate hic Liber editus est; nequaquam propria deliberatione et præsumptione scribentium, sed consilio et præcepto Domnæ Abbatissæ suæ¹ et consensu Prælati sui.

1. Hæc Abbatissa fuit Sophia de Mansfeld, quæ post Gertrudem de Hackeborn Abbatiale munus implevit, et tantum post annum MCCXCVIII, quo beata Mechtildis obiit, officium præ gravi morbo dimisit. Prælati, forsitan Præpositi monasterii, vel Episcopi Halberstadt.